

एनएएस 2017

राष्ट्रीय उपलब्धि सर्वेक्षण

कक्षा: 3, 5 और 8

गुजरात राज्य अधिगम रिपोर्ट

राष्ट्रीय उपलब्धि सर्वेक्षण (एनएएस) 13 नवंबर, 2017 को पूरे देश के सरकारी एवं सरकारी सहायता प्राप्त स्कूलों में कक्षा 3, 5 एवं 8 के लिए आयोजित किया गया था। सर्वेक्षण उपकरणों के अन्तर्गत गणित, भाषा, विज्ञान और सामाजिक विज्ञान में कक्षा 3 एवं 5 में 45 प्रश्नों और कक्षा 8 में 60 प्रश्नों की बहु परीक्षण पुस्तिकाओं का उपयोग किया। योग्यता आधारित परीक्षण प्रश्न, एनसीईआरटी द्वारा तैयार अधिगम प्रतिफलों को दर्शाते हैं, जिन्हें हाल ही में भारत सरकार द्वारा शिक्षा का अधिकार अधिनियम में शामिल किया गया है। परीक्षण प्रश्नों के साथ विद्यार्थियों, शिक्षकों और स्कूलों से संबंधित प्रश्नावलियों का भी उपयोग किया गया था।

सभी 36 राज्यों/केन्द्र शासित क्षेत्रों में 701 जिलों के 1,10,000 स्कूलों के 22 लाख विद्यार्थियों के अधिगम स्तर का आंकलन किया गया। इस सर्वेक्षण के निष्कर्ष राष्ट्रीय, राजकीय, जिला एवं कक्षा स्तर पर शिक्षा नीति, योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन में बच्चों के अधिगम स्तर में गुणात्मक सुधार लाने हेतु मार्गदर्शन करने में सहायता करेंगे।

મુખ્ય અંશ

કક્ષા 3 મેં વિષયવાર સહી પ્રતિક્રિયાએઁ ઔસતન ઇસ પ્રકાર થીઃ

કક્ષા 5 મેં વિષયવાર સહી પ્રતિક્રિયાએઁ ઔસતન ઇસ પ્રકાર થીઃ

કક્ષા મેં વિષયવાર સહી પ્રતિક્રિયાએઁ ઔસતન ઇસ પ્રકાર થીઃ

96%
બચ્ચે સમજ સકતે થે કે શિક્ષક કક્ષા મેં ક્યા કહતે હૈને।

18%
શિક્ષકોને અનુસાર સ્કૂલ ભવનોનો કો મર્મત કી અત્યધિક આવશ્યકતા હૈ।

અધિગમ પ્રતિફળોનો ઉચ્ચતમ પ્રદર્શન

- ઈ 307: વિભિન્ન ઇંદ્રિયોનો (જેસે બનાવટ/ રહને કા સ્થાન / ભોજન / ચાલ-ઢાલ / પરંદ-નાપસંદ/ કોઈ અન્ય વિશેષતાએઁ) કા ઉપયોગ કરતે હુએ ભિન્નતાઓને સમાનતાઓને કે અનુસાર વસ્તુઓનો, પદ્ધતિઓનો, જાનવરોનો, વિશેષતાઓનો, ગતિવિધિઓનો કે સમૂહ બનાતે હૈનું। (74)
- એમ 302: ઉનકે સ્થાનમાન કે આધાર પર 999 તક કી સંખ્યાઓની તુલના કરતે હૈનું। (76)
- ઈ 314: અછે/બુરે સ્પર્શ, પરિવાર કે કાર્યો/ખેલને/ભોજન કે સંબંધ મેં લૈંગિક રૂઢીઓનો, પરિવાર ઔર સ્કૂલ મેં ભોજન ઔર પાની કા દુરૂષયોગ/અપવ્યય પર અપની રાય પ્રકટ કરતે હૈનું। (77)
- એમ 309: બિન્ડુઓનો મિલાકર, સીધી રેખાઓનો આદિ કા પ્રયોગ કર કાગજ કો મૌંદકર, કાગજ કાટકર 2 ડી-આકૃતિયોનો કો પહ્ચાનતે હૈનું ઔર બનાતે હૈનું। (80)
- એમ 319: ટેલી માર્ક્સ કા ઉપયોગ કરકે ડેટા રિકોર્ડ કરતે હૈનું, સચિત્ર રૂપ સે દર્શાતે હૈનું ઔર નિર્ધાર નિકાલતે હૈનું। (81)

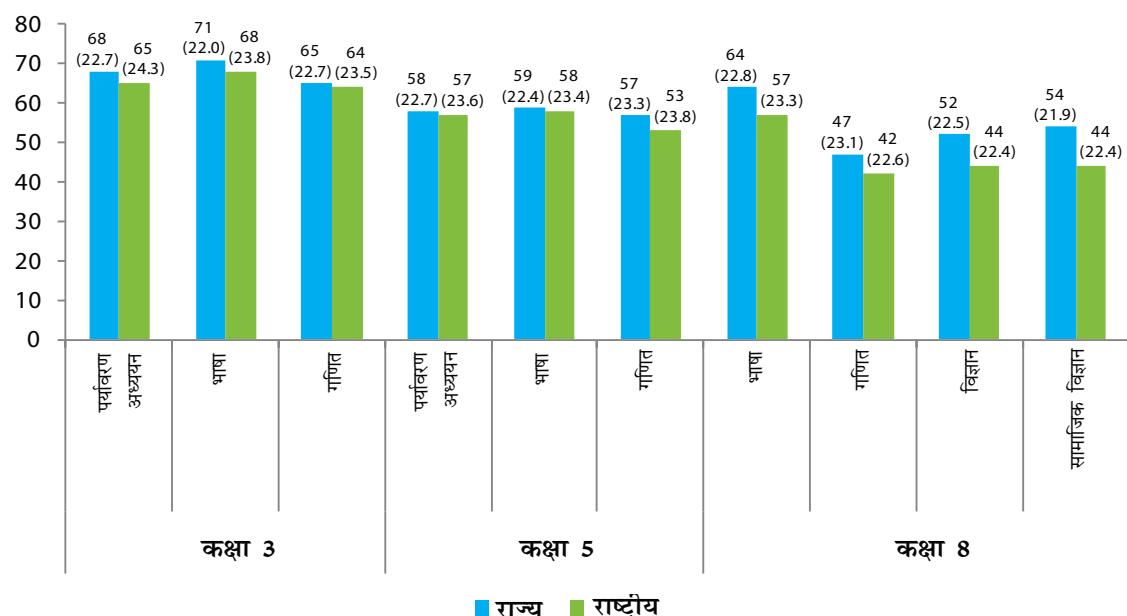
અધિગમ પ્રતિફળોનો નિમ્નતમ પ્રદર્શન

- એસએસટી 807: પ્રાકૃતિક સંસાધનોનો કે વિવેકપૂર્ણ ઉપયોગ કો ન્યાયોચિત ઠહરાતે હૈનું। (9)
- એસએસટી 625: સ્વાસ્થ્ય ઔર શિક્ષા જેસે ક્ષેત્રોને મેં ગ્રામીણ ઔર શહરી સ્થાનીય સરકારી નિકાયોનો કે કામકાજ કા વર્ણન કરતે હૈનું। (27)
- એમ 818: ઘનાકાર ઔર બેલનાકાર વસ્તુ કે સતહ/પૃષ્ઠ ક્ષેત્રફળ ઔર આયતન પતા કરતે હૈનું। (31)
- એમ 801: પૈટનોનો કે માધ્યમ સે પરિમેય સંખ્યાઓનો કે જોડ, ઘટા, ગુણ ઔર વિભાજન કે ગુણોનો કો સામાન્યોકરણ કરતે હૈનું। (33)
- ઈ 505: ક્ષેત્ર, જલવાયુ, સંસાધનોનો (ભોજન, પાની, આશ્રય, આજીવિકા) ઔર સાંસ્કૃતિક જીવન(ઉદાહરણના: ગર્મ / ઠંડે રેંગસ્ટાન જેસે દૂરસ્થ / કથિન ક્ષેત્રોનો જીવન) કે બીજે સંબંધ સ્થાપિત કરતે હૈનું। (33)

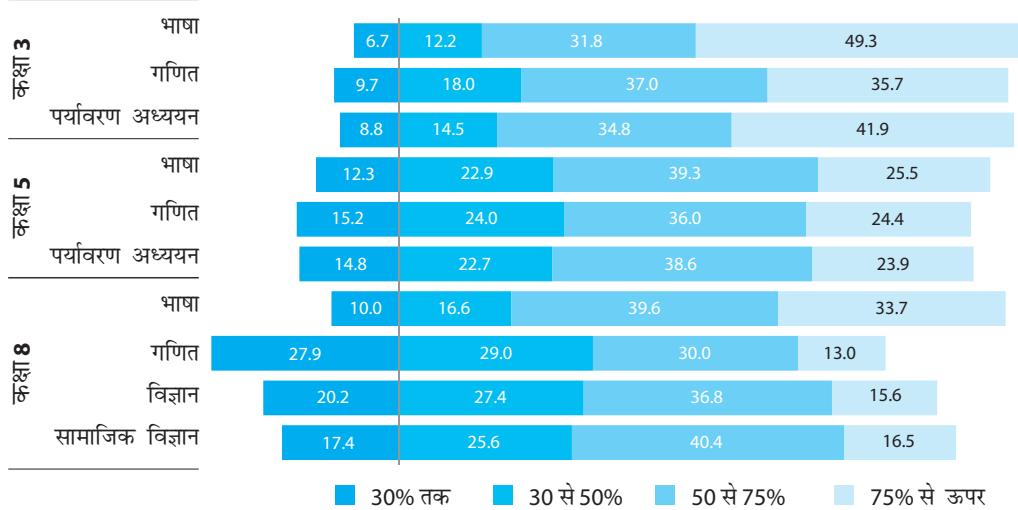
પ્રતિભાગિતા

કક્ષાઓં ઔર વિષયોં દ્વારા ઔસત ઉપલબ્ધિ

કક્ષાઓં ઔર વિષયોં દ્વારા વિદ્યાર્થીઓં કી ઔસત ઉપલબ્ધિ કા વિતરણ

■ 30% તક ■ 30 સે 50% ■ 50 સે 75% ■ 75% સે ઊપર

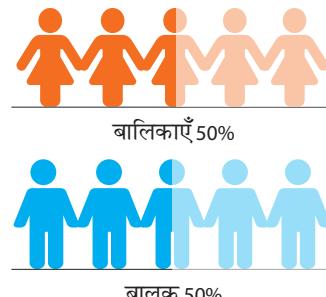
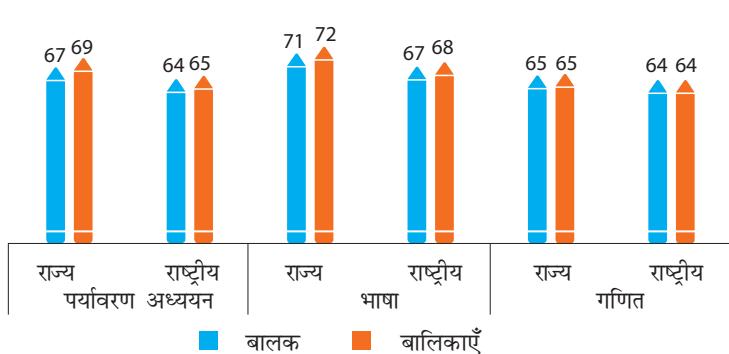
ઉદાહરણાર્થ કક્ષા 3 કી ભાષા મેં, 30% તક કે છાત્રોનો પ્રતિશત 6.7 હૈ, 30%-50% કે બીચ 12.2 હૈ, 50%-75% કે બીચ 31.8 હૈ ઔર 75% સે ઊપર 49.3 હૈ।

છાત્ર સમૂહોને દ્વારા કક્ષા 3 કે રાજ્ય પરિણામ

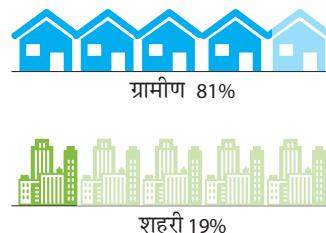
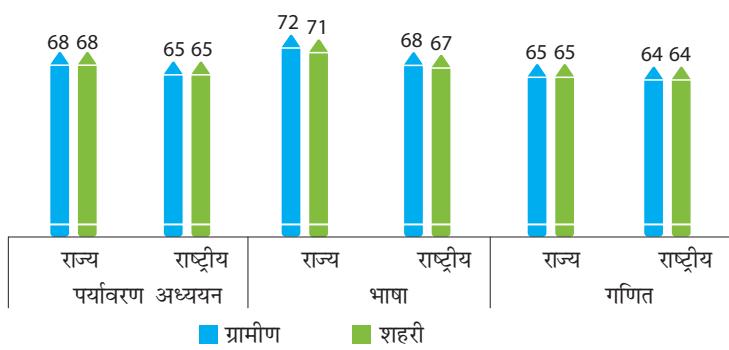
નિષ્પાદન

પ્રતિભાગિતા

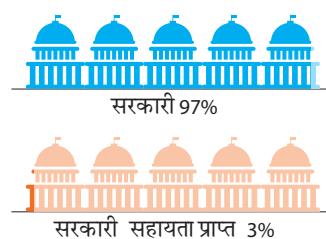
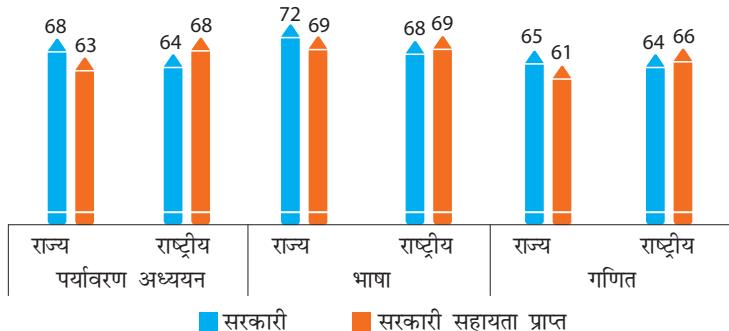
જૈંડર દ્વારા

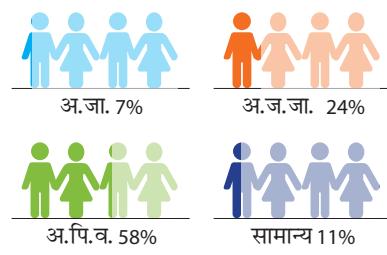
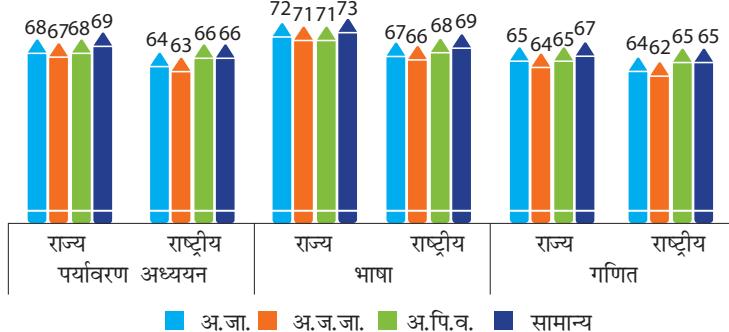
સ્કૂલ સ્થળ દ્વારા

સ્કૂલ પ્રબંધન દ્વારા

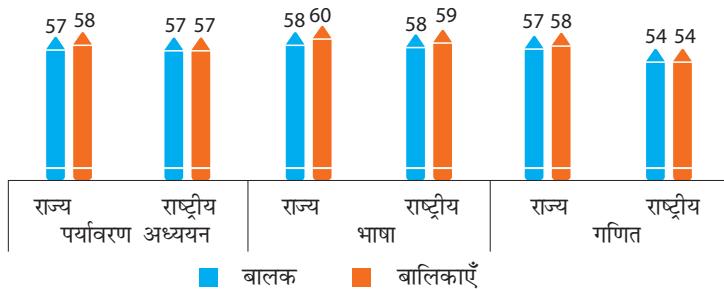
સામાજિક સમૂહોને દ્વારા

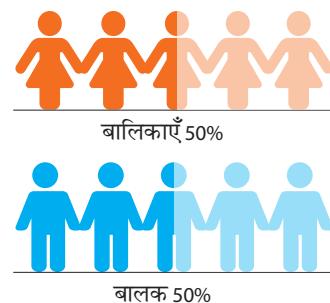
છાત્ર સમૂહોને દ્વારા કક્ષા 5 કે રાજ્ય પરિણામ

નિષ્પાદન

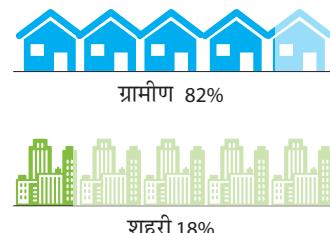
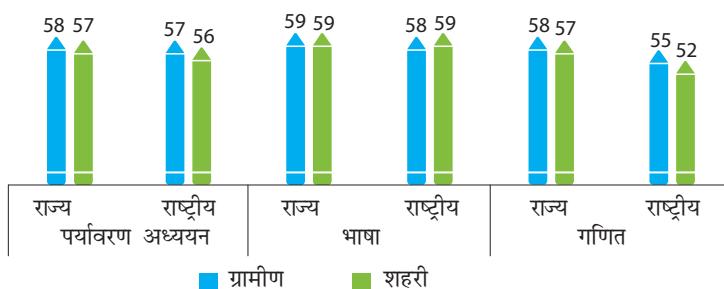
જૈંડર દ્વારા

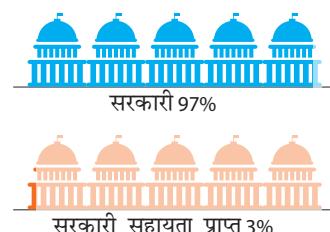
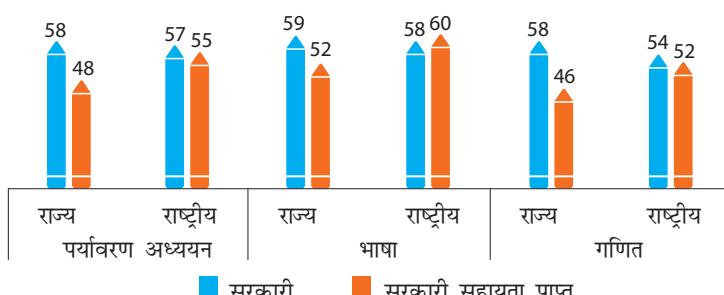
પ્રતિભાગિતા

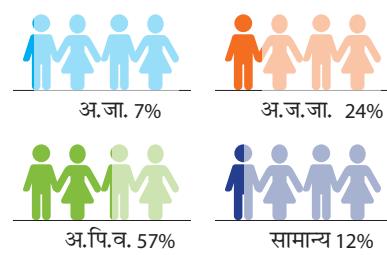
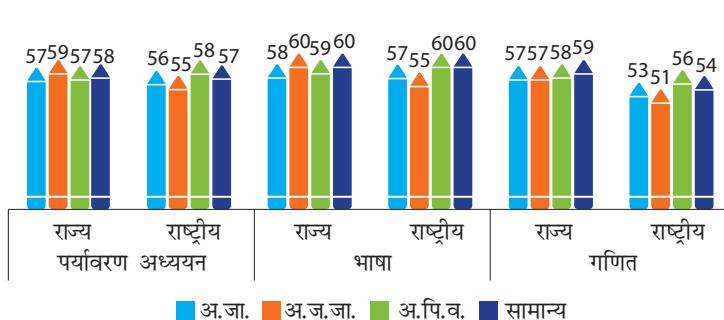
સ્કૂલ સ્થળ દ્વારા

સ્કૂલ પ્રબંધન દ્વારા

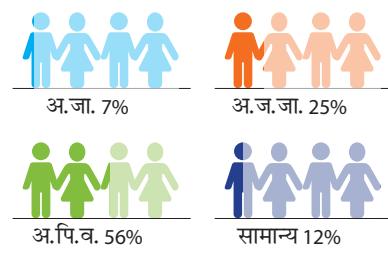
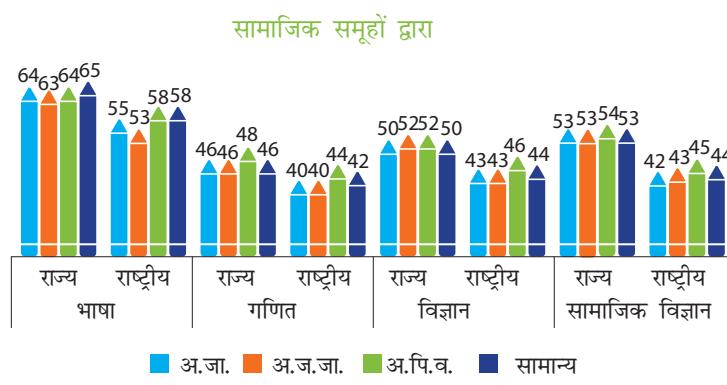
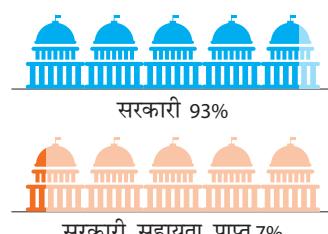
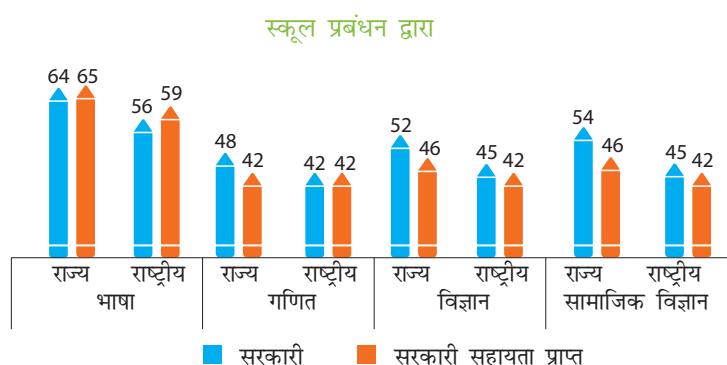
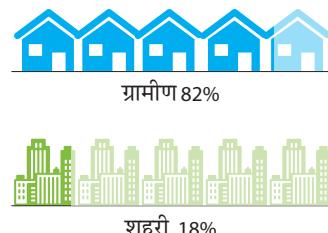
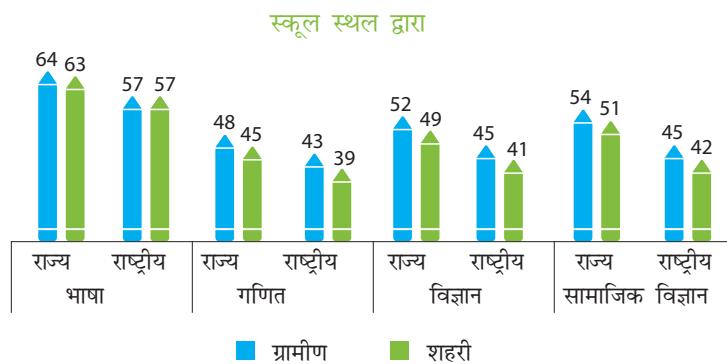
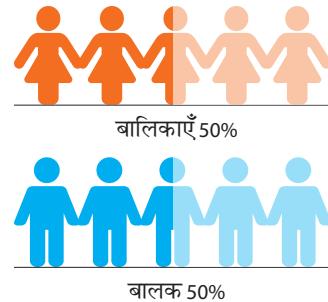
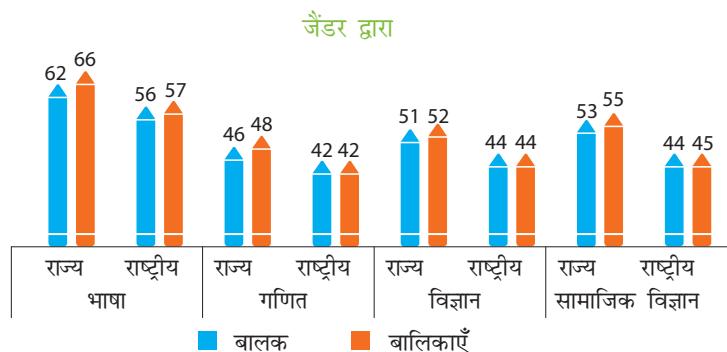
સામાજિક સમૂહોને દ્વારા

છાત્ર સમૂહોને દ્વારા કક્ષા 8 કે રાજ્ય પરિણામ

નિષ્પાદન

પ્રતિભાગિતા

बच्चे સ્કૂલોं કे બારે મેં ક્યા કહતે હૈનું?

કક્ષા 3 મેં 96%, કક્ષા 5 મેં 97% ઔર કક્ષા 8 મેં 98% બચ્ચે સ્કૂલ મેં આના પસંદ કરતે હૈનું।

કક્ષા 3 ઔર કક્ષા 5 મેં 17%, ઔર કક્ષા 8 મેં 15% છાત્રોં કો સ્કૂલ કી યાત્રા કરના મુશ્કિલ લગતા હૈ।

કક્ષા 3 મેં 93% બચ્ચે,
કક્ષા 5 મેં 95% બચ્ચે ઔર
કક્ષા 8 મેં 96% બચ્ચે સમજ્ઞ સકતે થે કી શિક્ષક કક્ષા મેં
ક્યા કહતે હૈનું।

કક્ષા 3 મેં 78%, કક્ષા 5 મેં 79% ઔર કક્ષા 8 મેં 76% છાત્રોં કે લિએ ઘર પર ઔર શિક્ષકોં દ્વારા પ્રયોગ કી જાને વાલી ભાષા સમાન હૈ।

કક્ષા 3 ઔર કક્ષા 5 મેં 90% છાત્ર ઔર કક્ષા 8 મેં 93% છાત્ર ખેલ કી અવધિ કે દૈરાન બાહર જાતે હૈનું ઔર ખેલતે હૈનું।

શિક્ષકોને ક્યા ઉત્તર દિયે?

કક્ષા 3 મેં **50%** શિક્ષક,

કક્ષા 5 મેં **47%** ઔર

કક્ષા 8 મેં **85%** ઉન્હીં વિષયોને
કો પढ़ાતે હું જો ઉન્હોને અપને
ઉચ્ચ અધ્યયન કે દૌરાન અપનાએં।

રાજ્ય મેં **84%** શિક્ષક પૂરી તરફ સે
પાઠ્યક્રમ કે લક્ષ્યોનું કો સમજ્ઞતે હુંને।

4%

6%

18%

2%

શિક્ષકોને ઉત્તર દિયા
કી શૌચાલય કી પર્યાપ્ત
સુવિધા કી અભાવ હૈ।

શિક્ષકોને ઉત્તર દિયા
કી પીને કે પાની કી
સુવિધા કી અભાવ હૈ।

શિક્ષકોને ઉત્તર દિયા
કી સ્કૂલ ભવનોનું કી
મરમ્મત કી અત્યધિક
આવશકતા હૈ।

શિક્ષકોને ઉત્તર દિયા
કી બિજલી કી અભાવ
હૈ।

રાજ્ય મેં **12%** શિક્ષકોને કહા
કી ઉનકે પાસ અત્યધિક કાર્યભાર
હૈ।

રાજ્ય મેં **77%** શિક્ષકોને કહા
કી વે અપની નૌકરી સે પૂર્ણત:
સંતુષ્ટ હૈ।

રાજ્ય મેં **98%** શિક્ષકોને કહા
કી ઉનકે પાસ પર્યાપ્ત અનુદેશીય
સામગ્રી ઔર ઉસકી આપૂર્તિ હૈ।

રાજ્ય મેં **94%** શિક્ષકોને કહા
કી ઉનકે પાસ પર્યાપ્ત કાર્ય સ્થાન
હૈ।

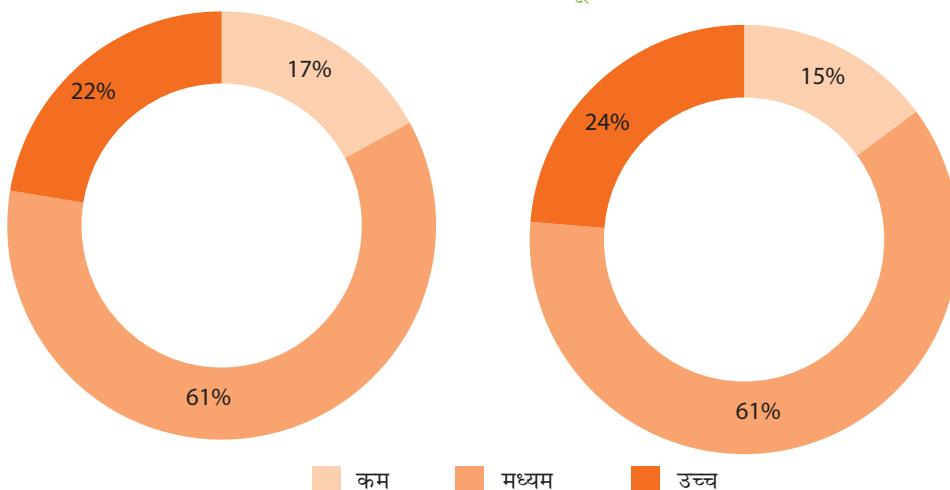
શિક્ષક કક્ષા મેં બચ્ચોની આંકળન કેસે કરતે હૈન?

	કભી નહીં (% મें)	કુછ પાઠ કે લિએ (% મें)	સખી પાઠ કે લિએ (% મें)
મौખિક પરીક્ષા	4	18	78
લિખિત પરીક્ષા	3	30	68
બહુવિકલ્પીય ચયન પ્રકાર	4	25	70
અવલોકન	3	29	69
ગૃહ કાર્ય	3	8	88
છાત્ર સ્વ મૂલ્યાંકન	4	29	67
પરિયોજના કાર્ય	4	70	26
સહકર્મી મૂલ્યાંકન	6	53	41
પોર્ટફોલિયો	11	36	53

અભિભાવકોની ભાગીદારી કે બારે મેં શિક્ષક ક્યા કહતે હૈન?

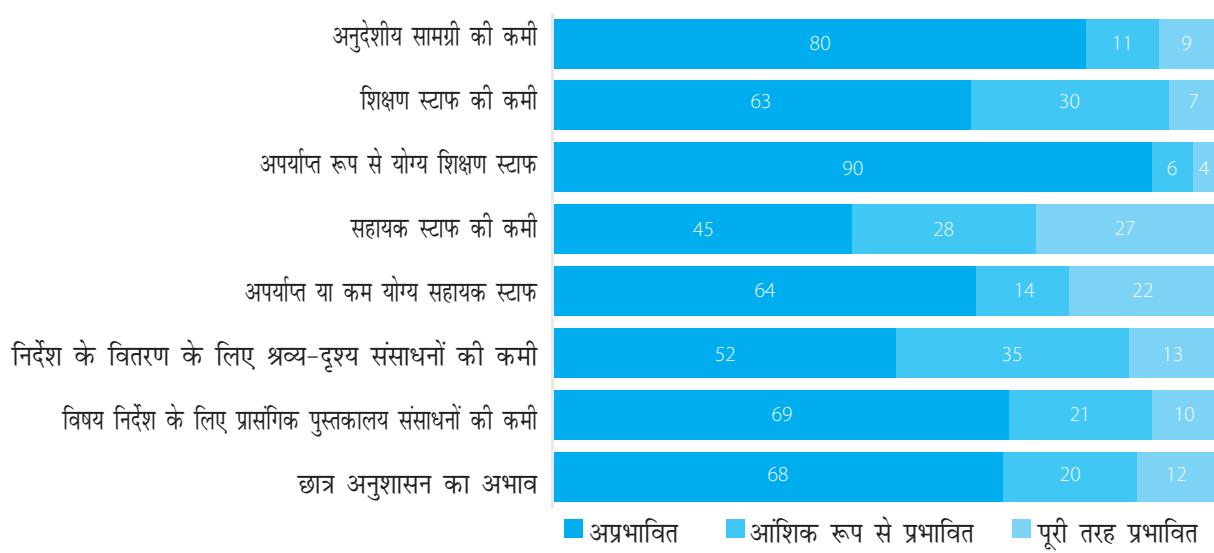
છાત્રોની ઉપલબ્ધિ કે લિએ માતા-પિતા કા સહયોગ

સ્કૂલ કે કાર્યક્લાપોની અભિભાવક કી ભાગીદારી

પ્રધાન અધ્યાપક ને ક્યા ઉત્તર દિએ?

કમી યા અપર્યાપ્તતા સે પ્રભાવિત સ્કૂલ કે કાર્યક્લાપ

ઉદાહરણાર્થ: 80% પ્રધાન શિક્ષક ને ઉત્તર દિયા કી સ્કૂલ કે કાર્યક્લાપ અનુદેશીય સામગ્રી કી કમી સે પ્રભાવિત નહીં હૈ।

જિલે કા ઔસત પ્રદર્શન

કક્ષા 3

કક્ષા 5

કક્ષા 8

જિલે કા નામ	જિલે કા ઔસત
સૂરત	75
બોટાડ	73
મેહસાણા	72
પંચમહલ	72
તાપી	72
બનાસકાંઠા	72
અરાવલી	72
વલસાડ	71
જૂનાગઢ	71
ભાવનગર	70
ગાંધીનગર	70
રાજકોટ	70
ડાંગ	69
પોરબંદર	69
નવસારી	68
મહીસાગર	68
અમરેલી	68
ખેડા	68
કચ્છ	68
દાહોદ	67
અહમદાબાદ	66
જામનગર	66
ગિર સોમનાથ	66
પાટન	65
મોરબી	65
સાબરકાંઠા	65
દેવભૂમિ દ્વારકા	64
આણંદ	63
નર્મદા	61
ખરુચ	60
વડોદરા	59
છોટા ઉદ્યપુર	58
સુરેંદ્રનગર	58
નર્મદા	47
આણંદ	42

જિલે કા નામ	જિલે કા ઔસત
પંચમહલ	66
દાહોદ	64
સૂરત	64
બનાસકાંઠા	64
તાપી	63
બોટાડ	63
ખેડા	61
મેહસાણા	61
ભાવનગર	61
મહીસાગર	61
અરાવલી	60
નવસારી	60
દેવભૂમિ દ્વારકા	60
પાટન	60
રાજકોટ	59
ડાંગ	59
જૂનાગઢ	58
અહમદાબાદ	58
વલસાડ	58
સાબરકાંઠા	58
મોરબી	56
કચ્છ	56
અમરેલી	56
છોટા ઉદ્યપુર	56
ગાંધીનગર	55
પોરબંદર	55
ગિર સોમનાથ	55
બડોદરા	53
જામનગર	51
સુરેંદ્રનગર	48
ખરુચ	48
નર્મદા	47
આણંદ	42

જિલે કા નામ	જિલે કા ઔસત
દાહોદ	62
ભાવનગર	62
પંચમહલ	62
બોટાડ	61
બનાસકાંઠા	61
મહીસાગર	58
ખેડા	57
મેહસાણા	56
વલસાડ	56
નવસારી	55
દેવભૂમિ દ્વારકા	55
ડાંગ	54
જૂનાગઢ	54
તાપી	54
પાટન	54
સૂરત	54
છોટા ઉદ્યપુર	54
આણંદ	53
મોરબી	53
ગિર સોમનાથ	52
ગાંધીનગર	52
અહમદાબાદ	52
સુરેંદ્રનગર	52
અરાવલી	52
પોરબંદર	51
રાજકોટ	51
બડોદરા	51
કચ્છ	50
અમરેલી	49
સાબરકાંઠા	48
જામનગર	48
નર્મદા	46
ખરુચ	44

રાજ્ય મેં નિષ્પાદિત અધિગમ પ્રતિફળોં કા પ્રદર્શન

અનુલગ્નક-1

એલઓ કોડ	અધિગમ પ્રતિફળ કક્ષા 3	औસત પ્રદર્શન (પ્રતિશત મેં)
પર્યાવરણ અધ્યયન		
ઈ 302	નિકટતમ પરિવેશ મેં જાનવરોં ઔર પક્ષીયોં કી સાધારણ વિશેષતાઓં (જૈસે ચાલ ઢાલ, સ્થાન જહાં પાએ જાતે હોએ/રહે જાતે હૈ, ભોજન આદતે, આવાજે) કી પહ્યાન કરતે હોએ.	53
ઈ 303	પરિવાર કે સદસ્યોં કે સાથ ઔર ઉનકે બીચ સંબંધોં કી પહ્યાન કરતે હોએ.	66
ઈ 304	વસ્તુઓં, સંકેતોં (બર્તનોં, સ્ટોવ, પરિવહન, સંચાર કે સાધન, યાતાયાત, સાઇનબોર્ડ આદિ), સ્થાનોં (ઘરોં/આશ્રમોં કે પ્રકાર, બસ સ્ટેન્ડ, પેટોલ પંપ આદિ) ઘર/સ્કૂલ/આસ-પડોસ મેં (લોગ જો કામ કરતે હોએ, ખાના પકાને કી પ્રક્રિયાએં, આદિ) કી ગતિવિધિયોં કી પહ્યાન કરતે હોએ.	68
ઈ 305	વિભિન્ન આયુ વર્ગ કે લોગોં, જાનવરોં/પક્ષીયોં કે લિએ ભોજન કી આવશ્યકતા, ભોજન તથા પાની કી ઉપલબ્ધતા ઔર ઘર તથા આસપાસ પાની કે ઉપયોગ કા વર્ણન કરતે હોએ.	67
ઈ 307	વિભિન્ન ઇંદ્રિયોં (જૈસે બનાવટ/ રહને કા સ્થાન / ભોજન / ચાલ-ઢાલ / પસંદ-નાપસંદ/ કોઈ અન્ય વિશેષતાએં) કા ઉપયોગ કરતે હોએ ભિન્નતાઓં/ સમાનતાઓં કે અનુસાર વસ્તુઓં, પક્ષીયોં, જાનવરોં, વિશેષતાઓં, ગતિવિધિયોં કે સમૂહ બનાતે હોએ.	74
ઈ 309	સંકેતોં / પ્રતીકોં / મૌખિક રૂપ કા ઉપયોગ કરતે હોએ સરલ માનચિત્રોં મેં દિશાઓં, વસ્તુઓં / સ્થાનોં કી સ્થિતિ કી પહ્યાન કરતે હોએ.	61
ઈ 310	દૈનિક જીવન મેં સામગ્રી / ગતિવિધિયોં કી વિશેષતાઓં, માત્રા કા અનુમાન લગાતે હોએ ઔર પ્રતીકોં / ગૈર-માનક ઇકાઇયોં કા ઉપયોગ કરકે પુષ્ટિ કરતે હોએ.	68
ઈ 311	વસ્તુઓં / ગતિવિધિયોં / દૌરા કિએ ગાએ સ્થાનોં કા અવલોકન, અનુભવોં, જાનકારી કો વિભિન્ન તરીકોં સે રિકૉર્ડ કરતે હોએ ઔર પૈટર્નોં આદિ કા અંદેશા લગાતે હોએ.	54
ઈ 313	ખેલોં (સ્થાનીય, ઇનડોર, આઉટડોર) મેં નિયમોં કા પાલન કરતે હોએ.	40
ઈ 314	અચ્છે / બુરે સ્પર્શ, પરિવાર કે કાર્યોં / ખેલને / ભોજન કે સંબંધ મેં લૈંગિક રૂઢિયોં, પરિવાર ઔર સ્કૂલ મેં ભોજન ઔર પાની કા દુરૂપ્યોગ / અપવ્યય પર અપની રાય પ્રકટ કરતે હોએ.	77
ભાષા		
એલ 304	સમજી કે સાથ છોટે પાઠ પઢતે હોએ અર્થાત્ સુખ્ય વિચાર, વિવરણ, ક્રમ કી પહ્યાન કરતે હોએ ઔર નિષ્કર્ષ નિકાલતે હોએ.	72
એલ 312	કક્ષા કી દીવારોં પર સુદ્રિત લેખન પઢતે હોએ: કવિતાએં, પોસ્ટર, ચાર્ટ આદિ।	68
ગણિત		
એમ 301	સ્થાનમાન કી પ્રયોગ કરતે હોએ 999 તક કી સંખ્યા પઢતે હોએ ઔર લિખતે હોએ.	59
એમ 302	ઉનકે સ્થાનમાન કે આધાર પર 999 તક કી સંખ્યાઓં કી તુલના કરતે હોએ.	76
એમ 303	પુનઃ સમૂહબદ્ધ કરને કે સાથ ઔર પુનઃ સમૂહબદ્ધ કરે બિના તીવન અંકોં કી સંખ્યાઓં કે જોડાએ ઔર ઘટા કા ઉપયોગ કરતે હોએ દૈનિક જીવન કી સાધારણ સમસ્યાઓં કા સમાધાન કરતે હોએ.	58
એમ 304	દૈનિક જીવન કી સ્થિતિયોં મેં ગુણન તથ્યોં (10 તક) કી નિર્માણ ઔર ઉપયોગ કરતે હોએ.	63
એમ 305	કિસી સ્થિતિ / સંદર્ભ મેં ઉચિત સંખ્યા મેં સંચાલનોં કા વિશ્લેષણ ઔર અનુપ્રયોગ કરતે હોએ.	63
એમ 306	સમાન સમૂહન / સાઝાકરણ દ્વારા વિભાજન તથ્યોં કા અર્થ સમજાતે હોએ ઔર બાર-બાર ઘટાકર ઇસે પ્રાપ્ત કરતે હોએ.	63

એલઓ કોડ	અધિગમ પ્રતિફળ કક્ષા 3	ઔસત પ્રદર્શન (પ્રતિશત મેં)
એમ 309	બિન્દુઓં કો મિલાકર, સીધી રેખાઓં આદિ કા પ્રયોગ કર કાગજ કો મોડ્કર, કાગજ કાટકર 2 ડી-આકૃતિયોં કો પહૂચાનતે હું ઔર બનાતો હું।	80
એમ 311	કિસી દિએ ગએ આકાર કી ટાઇલ કા ઉપયોગ કરકે રિક્ત સ્થાન છોડે બિના કિસી દિએ ગએ ક્ષેત્ર કો ભરતે હું।	51
એમ 312	સેંટીમીટર યા મીટર જેસી માનક ઇકાઇયોં કા ઉપયોગ કરકે લંબાઈ ઔર દૂરી કા અનુમાન લગાતે હું ઔર માપતે હું તથા સંબંધોં કી પહૂચાન કરતે હું।	39
એમ 317	ઘડી/હાથ કી ઘડી કા પ્રયોગ કરતે હુએ સટીક સમય કા પતા લગાતે હું।	70
એમ 318	સરલ આકૃતિયોં ઔર સંખ્યાઓં મેં પૈટનોં કા વિસ્તાર કરતે હું।	58
એમ 319	ટૈલી માર્ક્સ કા ઉપયોગ કરકે ડેટા રિકૉર્ડ કરતે હું, સચિત્ર રૂપ સે દર્શાતે હું ઔર નિષ્કર્ષ નિકાલતે હું।	81

એલઓ કોડ	અધિગમ પ્રતિફળ કક્ષા 5	ઔસત પ્રદર્શન (પ્રતિશત મેં)
પર્યાવરણ અધ્યયન		
ઈ 403	વિસ્તારિત પરિવાર મેં પરિવાર કે સદસ્યોં કે સાથ ઔર ઉનકે બીચ સંબંધો કી પહ્યાન કરતે હૈનું।	57
ઈ 410	વસ્તુઓં, ગતિવિધિયોં, ઘટના ક્રમોં, દૌરા કિએ ગાએ સ્થાનોં કે લિએ અવલોકન/ અનુભવ/ જાનકારી કો વિભિન્ન તરીકોં સે રિકૉર્ડ કરતે હૈનું તથા પૈટનોં ઔર ગતિવિધિયોં / ઘટના ક્રમોં કા અંડેશા લગાતે હૈનું।	63
ઈ 501	જાનવરોં કી અતિવિશેષ ઇન્દ્રિયોં ઔર અસામાન્ય વિશેષતાઓં (દૃષ્ટિ, સુંધરના, સુનના, નીંદ, ધ્વનિ, આદિ) ઔર પ્રકાશ, ધ્વનિ, ભોજન આદિ કે લિએ ઉનકી પ્રતિક્રિયાએં સંવિસ્તાર બતાતે હૈનું।	56
ઈ 503	જાનવરોં, પૌથ્યોં ઔર મતુષ્યોં કે બીચ પરસ્પર નિર્ભરતા કા વર્ણન કરતે હૈનું।	59
ઈ 504	દૈનિક જીવન મેં વિભિન્ન સંસ્થાનોં (બૈંક, પંચાયત, સહકારી સંસ્થાન, પુલિસ સ્ટેશન, આદિ) કી ભૂમિકા ઔર કાર્યોં કી વ્યાખ્યા કરતે હૈનું।	73
ઈ 505	ક્ષેત્ર, જલવાયુ, સંસાધનોં (ભોજન, પાની, આશ્રય, આજીવિકા) ઔર સાંસ્કૃતિક જીવન(ઉદાહરણત: ગર્મ / ઠંડે રેગિસ્ટાન જેસે દૂરસ્થ / કથિન ક્ષેત્રોં મેં જીવન) કે બીચ સંબંધ સ્થાપિત કરતે હૈનું।	33
ઈ 506	આકાર, સ્વાદ, રંગ, બનાવટ, ધ્વનિ, લક્ષણ આદિ જૈસી વિશેષતાઓં / ગુણોં કે અનુસાર વસ્તુઓં, સામગ્રી ઔર ગતિવિધિયોં કે સમૂહ બનાતે હૈનું।	49
ઈ 507	સિક્કાં, ચિત્રોં, સ્મારકોં, સંગ્રહાલયોં આદિ ઔર બઢ્યોં સે બાતચીત કે માધ્યમ સે પ્રથાઓં, રીતિ-રિવાજોં, અતીત ઔર વર્તમાન કી તકનીકોં મેં પરિવર્તનોં કા પતા લગાતે હૈનું।	68
ઈ 508	અનુમાન લગાતે હૈનું (ગુણ, ઘટનાક્રમ કી પરિસ્થિતિયાં), સ્થાનિક માત્રાઓં (દૂરી, ક્ષેત્રફળ, આયતન, ભાર આદિ) ઔર સરલ માનક ઇકાઇઓં મેં સમય કી ગણના કરતે હૈનું તથા સરલ ઉપકરણોં / સેટ અપ કા ઉપયોગ કરકે પુષ્ટિ કરતે હૈનું।	48
ઈ 509	એક સંગઠિત તરીકે સે (ઉદાહરણ કે લિએ તાલિકાઓં / રેખાચિત્રોં / બાર ગ્રાફ / પાઈ ચાર્ટોં મેં) અવલોકનોં / અનુભવોં / જાનકારી કો રિકૉર્ડ કરતે હૈનું ઔર કારણ ઔર કાર્ય કે બીચ સંબંધ સ્થાપિત કરને કે લિએ ગતિવિધિયોં / ઘટનાક્રમ મેં પૈટનોં કા પૂર્વાનુમાન લગાતે હૈનું।	50
ઈ 510	માનચિત્રોં મેં દેખે ગાએ સંકેતોં, દિશાઓં, કિસી ક્ષેત્ર / દૌરા કિએ ગાએ સ્થાન કી વિભિન્ન વસ્તુઓં / સ્થાનોં કી સ્થિતિ કી પહ્યાન કરતે હૈનું ઔર કિસી ક્ષેત્ર કે લિએ વિભિન્ન સ્થાનોં પર સ્થિતિયોં કે સંબંધ મેં દિશાઓં કા પૂર્વાનુમાન લગાતે હૈનું।	60
ઈ 512	અવલોકિત/ અનુભવી મુદ્દોં પર રાય અભિવ્યક્ત કરતે હૈનું ઔર પ્રથાઓં / ઘટનાઓં કો સમાજ કે બઢ્યે મુદ્દોં કે સાથ જોડતે હૈનું।	51
ઈ 513	સ્વચ્છતા, સ્વાસ્થ્ય, કચરો, આપદા/આપાતકાલીન પરિસ્થિતિયોં કે પ્રબંધન તથા સંસાધનોં કે સંરક્ષણ/બચત કે લિએ તરીકે સુઝાતે હૈનું।	66
ભાષા		
એલ 504	કહાની કી પુસ્તકોં, સમાચારોં / મુખ્ય-સમાચારોં, વિજ્ઞાપનોં આદિ કો સ્વતંત્ર રૂપ સે પઢતે ઔર સમજાતે હૈનું।	57
એલ 508	પાઠ પદ્ધત સમજાતે હૈનું, ઘટનાઓં કે વિવરણ ઔર ક્રમ કા પતા લગાતે હૈનું।	61
ગણિત		
એમ 401	દૈનિક જીવન પરિસ્થિતિયોં મેં સંખ્યાઓં કે સંચાલન કો લાગુ કરતે હૈનું।	66
એમ 412	એક ઇકાઈ કે રૂપ મેં દી ગઈ આકૃતિ કે સંબંધ મેં સરલ જ્યામિતીય આકૃતિયોં (ત્રિભુજ, આયત, વર્ગ) કે ક્ષેત્રફળ ઔર પરિધિ કા પતા લગાતે હૈનું।	52
એમ 418	ગિનતી અથવા ડલ્ટી ગિનતી/જોડું ઔર ઘટા કા ઉપયોગ કરકે પરિચિત દૈનિક જીવન કી ઘટનાઓં કે સમય અંતરાલ/અવધિ કી ગણના કરતે હૈનું।	68

એલઓ કોડ	અધિગમ પ્રતિફળ કક્ષા 5	ઔસત પ્રદર્શન (પ્રતિશત મેં)
એમ 421	એકત્રિત જાનકારી કો તાલિકાઓં ઔર બાર ગ્રાફ મેં પ્રસ્તુત કરતે હૈન્ ઔર ઇન્સે નિષ્કર્ષ નિકાલતે હૈન્।	64
એમ 501	ઉનકે આસપાસ મેં પ્રયુક્ત હાને વાલી 1000 સે બડી સંખ્યાઓં કો પઢતે હૈન્ ઔર લિખતે હૈન્।	59
એમ 504	સંખ્યાઓ કે યોગ, અંતર, ગુણનફળ ઔર ભાગફળ કા આંકલન કરતે હૈન્ ઔર માનક એલગોરિદમ અથવા સંખ્યા કે વિઘટન કા ઉપયોગ કરકે તથા સંચાલન કા ઉપયોગ કરને જૈસી વિભિન્ન કાર્યનીતિઓં કા પ્રયોગ કરતે હુએ ઇસકા સત્વાપન કરતે હૈન્।	57
એમ 505	કિસી સંકલન કે ભાગ સે સમરૂપી સંખ્યા કા પતા લગાતે હૈન્।	65
એમ 506	કિસી દિએ ગએ ભિન્ન અંક કો પહ્ચાનતે હૈન્ ઔર ઉસકે સમતુલ્ય ભિન્ન અંકોં કો બનાતે હૈન્।	44
એમ 508	ભિન્ન અંકોં કો દશમલવ ભિન્ન અંકોં મેં ઔર વિલોમત: પરિવર્તિત કરતે હૈન્।	57
એમ 509	કોણોં કો સમકોણ, ન્યૂન કોણ, અધિક કોણ મેં વર્ગાકૃત કરતે હૈન્ ઔર આરેખણ ઔર અનુરેખણ દ્વારા ઉસી કો પ્રસ્તુત કરતે હૈન્।	53
એમ 512	લંબાઈ, ભાર એવં આયતન કે અલગ-અલગ આમતૌર પર ઉપયોગ કી જાને વાલી બડી ઔર છોટી ઇકાઇયોં કો સંબંધિત કરતે હૈન્ ઔર બડી ઇકાઇયોં કો છોટી ઇકાઇયોં તથા વિલોમત: મેં પરિવર્તિત કરતે હૈન્।	60
એમ 513	કિસી ઠોસ વસ્તુ કે આયતન કા અનુમાન જ્ઞાત ઇકાઇયોં મેં લગાતે હૈન્।	45
એમ 514	ધન, લંબાઈ, દ્રવ્યમાન, ક્ષમતા ઔર સમય અંતરાલોં સહિત સમસ્યાઓં કો હલ કરને મેં ચાર મૌલિક અંકગણિતીય સંચાલનોં કો લાગુ કરતે હૈન્।	51
એમ 515	ત્રિકોણીય સંખ્યા ઔર વર્ગ સંખ્યા મેં પેટન કી પહ્ચાન કરતે હૈન્।	48
એમ 516	વિભિન્ન દૈનિક જીવન પરિસ્થિતિઓં સે સંબંધિત ડેટા એકત્રિત કરતે હૈન્, ઇસે એક સારણીબદ્ધ ઔર બાર ગ્રાફ રૂપ મેં દર્શાતે હૈન્ તથા ઇસકી વ્યાખ્યા કરતે હૈન્।	64

એલઓ કોડ	અધિગમ પ્રતિફળ કક્ષા ૮	ઔસત પ્રદર્શન (પ્રતિશત મેં)
ભાષા		
એલ 813	પાઠ્ય / ગૈર-પાઠ્ય સામગ્રી કો સમજી કે સાથ પઢ़તે હોય આનંદ પદ્ધતિ હુએ વિવરણ, પાત્રોની, મુખ્ય વિચાર ઓર વિચારોની તથા ઘટનાઓની કે અનુક્રમ કી પહૂંચાન કરતે હોય।	63
ગણિત		
એમ 601	ઉચ્ચિત સંક્રિયાએં લાગુ કરકે બડી સંખ્યાઓની સે સંબંધિત સમસ્યાઓની કો હલ કરતે હોય।	42
એમ 606	ભિન્ન અંકોની દશમલવોની કે જોડાની એવાં ઘટા સે સંબંધિત દૈનિક જીવન કી પરિસ્થિતિઓની કો સમસ્યાઓની કો હલ કરતે હોય।	47
એમ 620	કક્ષા કા ફર્શ, ચાક બૉક્સ કી સત્તા આદિ જૈસી આસપાસ કી આયતાકાર વસ્તુઓની કી પરિધિ ઓર ક્ષેત્રફળ કા પતા કરતે હોય।	49
એમ 621	દી ગર્ડ / એકન્ટ્રિટ જાનકારી કો સારણી, ચિત્ર ઓર બાર ગ્રાફ કે રૂપ મેં વ્યવસ્થિત કરતે હોય આનંદ ઉનકી વ્યાખ્યા કરતે હોય।	48
એમ 702	ભિન્ન અંકોની કે વિભાજન ઓર ગુણન કી વ્યાખ્યા કરતે હોય।	44
એમ 705	પરિમેય સંખ્યાઓની સે સંબંધિત દૈનિક જીવન કી પરિસ્થિતિઓની સે જુડી સમસ્યાઓની કો હલ કરતે હોય।	37
એમ 706	બડી સંખ્યાઓની કે ગુણન ઓર વિભાજન સે સંબંધિત સમસ્યાઓની કો સરળ બનાને કે લિએ સંખ્યાઓની કે ઘાતાંક રૂપ કા ઉપયોગ કરતે હોય।	45
એમ 707	બીજગણિતીય વ્યજંકનોની જોડાની / ઘટાતે હોય।	57
એમ 710	પ્રતિશત સે ભિન્ન અંક ઓર દશમલવ તથા વિલોમત: મેં પરિવર્તન સે સંબંધિત સમસ્યાઓની કો હલ કરતે હોય।	45
એમ 717	યૂનિટ સ્ક્વાયર ગ્રાફ / ગ્રાફ શીટ કા ઉપયોગ કરકે બંદ આકૃતિઓની કે અનુમાનિત ક્ષેત્ર કા પતા કરતે હોય।	37
એમ 719	માધ્ય, માધ્યિકા ઓર મોડ જૈસે ઉનકે દૈનિક જીવન સંદર્ભોની સે સરળ ડેટા કે લિએ વિભિન્ન નિરૂપકમાન કા પતા કરતે હોય।	50
એમ 721	બાર ગ્રાફ કા ઉપયોગ કરતે હુએ વ્યાખ્યા કરતે હોય, જૈસે કિ બિજલી કી ખપત ગર્મિઓની કે તુલના મેં સર્દિઓની મેં અધિક હોતી હોય।	48
એમ 801	પૈટનોની કે માધ્યમ સે પરિમેય સંખ્યાઓની જોડાની, ઘટા, ગુણન ઓર વિભાજન કે ગુણોની કો સામાન્યીકરણ કરતે હોય।	33
એમ 802	દી ગર્ડ દો પરિમેય સંખ્યાઓની કે બીચ પરિમેય સંખ્યાઓની કો જ્ઞાત કરતે હોય।	49
એમ 803	2, 3, 4, 5, 6, 9 ઓર 11 કી વિભાજ્યતા નિયમ પ્રમાણિત કરતે હોય।	52
એમ 804	વિભિન્ન તરીકોની કે ઉપયોગ કરતે હુએ સંખ્યાઓની કે કર્ગોની, ઘનોની, કર્ગમૂલોની ઓર ઘનમૂલોની કા પતા કરતે હોય।	49
એમ 808	દૈનિક જીવન કી સમસ્યાઓની કો હલ કરને મેં વિભિન્ન બીજગણિતીય તત્ત્વમકોની કે ઉપયોગ કરતે હોય।	59
એમ 812	સમાંતર ચતુર્ભુજ કે ગુણોની કે સત્ત્યાપન કરતે હોય આનંદ તર્કણ કે માધ્યમ સે ઉનકે બીચ સંબંધ સ્થાપિત કરતે હોય।	38
એમ 818	ઘનાકાર ઓર બેલનાકાર વસ્તુની કે સત્તા ક્ષેત્રફળ ઓર આયતન પતા કરતે હોય।	31
એમ 819	બાર ચાર્ટ ઓર પાઈ ચાર્ટ બનાતે હોય આનંદ વ્યાખ્યા કરતે હોય।	55

એલઓ કોડ	અધિગમ પ્રતિફળ કક્ષા 8	ઔસત પ્રદર્શન (પ્રતિશત મેં)
વિજ્ઞાન		
એસસીઆઈ703	ગુણોं / વિશેષતાઓં કે આધાર પર સામગ્રી ઔર જીવોં કો વર્ગીકૃત કરતે હોયાં।	53
એસસીઆઈ704	પ્રશ્નોં કે ઉત્તર કી તલાશ કે લિએ સરલ જાઁચ આયોજિત કરતે હોયાં।	45
એસસીઆઈ705	પ્રક્રિયાઓં ઔર પરિઘટનાઓં કો કારણોં કે સાથ જોડૃતે હોયાં।	48
એસસીઆઈ708	માપતે હોયાં ઔર ગણના કરતે હોયાં ઉદાહરણત: તાપમાન, ધડકન, ગતિમાન વસ્તુઓં કી ગતિ, એક સાધારણ દોલક કી સમય અવધિ, આદિ।	57
એસસીઆઈ710	આરેખ બનાતે ઔર વ્યાખ્યા કરતે હોયાં।	41
એસસીઆઈ711	આસપાસ સે સામગ્રી કી ઉપયોગ કરકે માર્ગદર્શિકા નિર્માણ કરતે હોયાં ઔર ઉનકે કાર્ય કો સમજાતે હોયાં।	43
એસસીઆઈ801	સામગ્રી, જીવ ઔર પ્રક્રિયાઓં મેં ભેદ કરતે હોયાં।	58
એસસીઆઈ804	પ્રક્રિયાઓં ઔર પરિઘટનાઓં કો કારણોં કે સાથ જોડૃતે હોયાં।	49
એસસીઆઈ805	પ્રક્રિયાઓં ઔર પરિઘટનાઓં કો સમજાતે હોયાં।	47
એસસીઆઈ807	આપતન ઔર પરાવર્તન આદિ કે કોણોં કો માપતે હોયાં।	45
એસસીઆઈ811	દિન-પ્રતિદિન કે જીવન મેં વૈજ્ઞાનિક સંકલ્પનાઓં કે અધિગમ કો લાગુ કરતે હોયાં।	53
એસસીઆઈ813	પર્યાવરણ કો સંરક્ષિત કરને કે પ્રયાસ કરતે હોયાં।	64
સામાજિક વિજ્ઞાન		
એસએસટી605	અક્ષાંશ ઔર દેશાંતર કી પહેચાન કરતે હોયાં, ઉદાહરણત: ધ્રુવોં, ભૂમધ્ય રેખા, ઉષ્ણકાંઠિબંધીય, ભારત કે રાજ્યોને/સંઘ રાજ્ય-ક્ષેત્રોને તથા ભૂપંડલ એવં વિશ્વ માનવિત્ર પર અન્ય પડોસી દેશ।	66
એસએસટી610	ભારત કે માનવિત્ર પર મહત્વપૂર્ણ ઐતિહાસિક સ્થળોનો, સ્થાનોનો કો પતા લગાતે હોયાં।	63
એસએસટી625	સ્વાસ્થ્ય ઔર શિક્ષા જૈસે ક્ષેત્રોને મેં ગ્રામીણ ઔર શહેરી સ્થાનીય સરકારી નિકાયોને કે કામકાજ કો વર્ણન કરતે હોયાં।	27
એસએસટી703	આપદારોનો કો સ્થિતિ મેં કિએ જાને વાલે નિવારક કાર્યોની વ્યાખ્યા કરતે હોયાં।	56
એસએસટી704	વિભિન્ન કારકોનો કો કારણ ભૂભાગ કે ગઠન કો વર્ણન કરતે હોયાં।	60
એસએસટી722	લોકતંત્ર મેં સમાનતા કો મહત્વ કો સ્પષ્ટ કરતે હોયાં।	47
એસએસટી726	વિધાન સભા ચુનાવ કો પ્રક્રિયા કો વર્ણન કરતે હોયાં।	60
એસએસટી731	સમાચાર પત્રોને ઉપયુક્ત ઉદાહરણોનો કો સાથ મીડિયા કે કામકાજ કો વ્યાખ્યા કરતે હોયાં।	50
એસએસટી733	વિભિન્ન પ્રકાર કે બાજારોનો કો બીચ અંતર કરતે હોયાં।	71
એસએસટી734	યહ પતા લગાતે હૈ કે વિભિન્ન બાજાર સ્થાનોનો સે માલ કેસે આતા-જાતા હૈ।	63
એસએસટી802	ઉસકે અપને ક્ષેત્ર/રાજ્ય મેં પ્રમુખ ફસલોનો, ખેતી કે પ્રકારોનો ઔર કૃષિ પરિપાટિયોનો કો વર્ણન કરતે હોયાં।	48
એસએસટી805	મહત્વપૂર્ણ ખનિજોનો કો વિતરણ કો પતા લગાતે હોયાં, ઉદાહરણત: વિશ્વ માનવિત્ર પર કોયલા ઔર ખનિજ તેલ।	47
એસએસટી807	પ્રાકૃતિક સંસાધનોનો કો વિવેકપૂર્ણ ઉપયોગ કો ન્યાયાચિત ઠહરાતે હોયાં।	9
એસએસટી809	વિશ્વ કે વિભિન્ન ક્ષેત્રોનો ખેતી ઔર વિકાસ કે પ્રકારોનો કો બીચ અંતર-સંબંધ નિકાલતે હોયાં।	41

એલઓ કોડ	અધિગમ પ્રતિફળ કક્ષા 8	ઔસત પ્રદર્શન (પ્રતિશત મેં)
એસએસટી810	સ્નોતોં કે ઉપયોગ કે માધ્યમ સે મધ્યયુગીન ઔર પ્રાચીન કાલ સે આધુનિક કાલ કો અલગ કરતે હોયાં।	64
એસએસટી815	1857 કે વિદ્રોહ કી ઉત્પત્તિ, પ્રકૃતિ ઔર પ્રસાર તથા ઇસસે સીખે ગણ સબક કી વ્યાખ્યા કરતે હોયાં।	61
એસએસટી816	ઔપનિવેશિક કાલ કે દૌરાન ભારત મેં પહુલે સે મૌજૂદ શાહરી કેંદ્રોં ઔર હસ્તશિલ્પ ઉદ્યોગોં કે ગિરાવટ ઔર નાને શાહરી કેંદ્રોં તથા ઉદ્યોગોં કે વિકાસ કા વિશ્લેષણ કરતે હોયાં।	41
એસએસટી818	જાતિ, મહિલાઓં, વિધવા પુનર્વિવાહ, બાળ વિવાહ, સામાજિક સુધાર સે સંબંધિત મુદ્દોં ઔર ઇન મુદ્દોં પર ઔપનિવેશિક પ્રશાસન કે કાનૂનોં ઔર નીતિયોં કા વિશ્લેષણ કરતે હોયાં।	63
એસએસટી823	મौલિક અધિકારોં કે જ્ઞાન કા પ્રયોગ કરતે હોએ, કિસી નિશ્ચિત સ્થિતિ મેં ઉનકે ઉલ્લંઘન, સંરક્ષણ ઔર સંવર્ધન કે બારે મેં જાનને કા પ્રયાસ કરતે હોયાં।	47
એસએસટી827	કિસી કાનૂન (જૈસે ઘરેલૂ હિંસા અધિનિયમ, સૂચના કા અધિકાર અધિનિયમ, શિક્ષા કા અધિકાર અધિનિયમ) કો બનાને કી પ્રક્રિયા કા વર્ણન કરતે હોયાં।	66
એસએસટી831	સાર્વજનિક સુવિધાએં જૈસે પાની, સ્વच્છતા, સડક, બિજલી આદિ પ્રદાન કરને ઉનકી ઉપલબ્ધતા કા પતા કરને મેં સરકાર કી ભૂમિકા કી પહ્યાન કરતે હોયાં।	54
એસએસટી833	વિભિન્ન દેશોં / ભારત / રાજ્યોં કી જનસંખ્યા દર્શાને કે લિએ બાર આરેખ બનાતે હોયાં।	69

मुख्य दल

मानव संसाधन विकास मंत्रालय

सुश्री रीना रे, सचिव, स्कूल शिक्षा एवं साक्षरता, एस ई एण्ड एल

श्री अनिल स्वरूप, पूर्व सचिव, स्कूल शिक्षा एवं साक्षरता, एस ई एण्ड एल, (30 जून 2018 तक)

सुश्री अनीता करवाल, अध्यक्ष, सीबीएसई और अध्यक्ष, एनसीटीई

श्री मनीष गर्ग, संयुक्त सचिव, स्कूल शिक्षा एवं साक्षरता, एस ई एण्ड एल

श्री गिरीश चंद्रशेखर होसुर, पूर्व निदेशक, स्कूल शिक्षा एवं साक्षरता, एस ई एण्ड एल (30 मार्च 2018 तक)

श्री रजनीश कुमार, निदेशक, स्कूल शिक्षा एवं साक्षरता, एस ई एण्ड एल

सुश्री आर. सावित्री, डीडीजी, सार्विकी

एनसीईआरटी

प्रोफेसर हथिकेश सेनापति, निदेशक, एनसीईआरटी

प्रोफेसर इंद्राणी भादुरी, प्रमुख, ईएसडी और राष्ट्रीय समन्वयक एनएएस

प्रोफेसर श्रीधर श्रीवास्तव, प्रोफेसर, ईएसडी

प्रोफेसर वीर पाल सिंह, प्रोफेसर, ईएसडी

प्रोफेसर ए.डी. तिवारी, प्रोफेसर, ईएसडी

डॉ. प्रतिमा कुमारी, एसोसिएट प्रोफेसर

डॉ. सुखविन्दर, सहायक प्रोफेसर

डॉ. विशाल डा. पजनकर, सहायक प्रोफेसर

डॉ. सत्य भूषण, सहायक प्रोफेसर

डॉ. गुलफाम, सहायक प्रोफेसर

श्री एन.एल. श्रीनिवास, वरिष्ठ प्रणाली विश्लेषक

मुहम्मद आरिफ सादिक, प्रोग्रामर

श्री विश्व बन्धु, प्रोग्रामर

संयुक्त राष्ट्र संघ / बाह्य

डॉ. रुद्र साह, शिक्षा विशेषज्ञ, यूनिसेफ

राज्य पदाधिकारी

राज्य शिक्षा निदेशालय, एससीईआरटी, एसआईई, डीआईईटी, स्कूल

परीक्षाएँ

किसी विद्यार्थी विशेष का पाठ्यचर्या के किसी विषय में ज्ञान अथवा दक्षता का एक औपचारिक परीक्षण है। परीक्षाओं के परिणाम विद्यार्थी विशेष के लिए लागू होते हैं जो उनको माध्यम से प्रगति करने अथवा उच्च शिक्षा/रोजगार के लिए लागू करने में सक्षम बनाते हैं। कुल मिलाकर परीक्षा परिणाम स्कूल में अधिगम के पाठ्यक्रम के किसी वर्ष के अंत में विद्यार्थियों के प्रदर्शन की समग्र तस्वीर है। परीक्षा परिणाम विद्यार्थियों के उच्च या निम्न उपलब्धि के पीछे के कारणों को इंगित नहीं करते हैं।

उपलब्धि सर्वेक्षण

उपलब्धि सर्वेक्षण विद्यार्थियों के किसी प्रदर्शक नमूने की ओर अधिगम का एक परिमाण प्रदान करते हैं। वे पाठ्यचर्या के विभिन्न विषयों में किसी विशिष्ट ग्रेड स्तर पर विद्यार्थियों की योग्यता (विद्यार्थी क्या जानते हैं और क्या कर सकते हैं) द्वारा उनका वर्गीकरण होने देते हैं। राष्ट्रीय उपलब्धि सर्वेक्षण पृष्ठभूमि कारकों (स्कूल, घर, शिक्षक) की एक श्रृंखला पर आधारित, उपलब्धि विश्लेषण करते हुए शिक्षा व्यवस्था की “स्वास्थ्य जाँच” प्रदान करते हैं। वे संभवतया विद्यार्थी अधिगम के संवर्धन में चुनौतियों को संबोधित करने के लिए नीति निर्माताओं और पेशेवरों को सक्षम बनाते हैं।

किसी भी स्पष्टीकरण के लिए कृपया संपर्क करें:

प्रोफेसर इंद्राणी भादुरी

अध्यक्ष, शैक्षिक सर्वेक्षण प्रभाग

समन्वयक, राष्ट्रीय उपलब्धि सर्वेक्षण (एनएएस)

एनसीईआरटी, नई दिल्ली

मोबाइल नं. : 919718106995

ईमेल आईडी: esdhead@gmail.com, indranibhaduri@gmail.com

www.ncert.nic.in www.schooleduinfo.in

